

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 2. aprila 2020 - Leto XXX, št. 14

stran 2

Digitalni pouk poteka v porabskih šolah brez težav

PO VSAKŠOM POSTNOM...
stran 6

GNAUK JE BILA EDNA GRANICA
stran 8

JEZERO HÁRSAS - SKRITI BISER NA PORABSKEM OBROBJU
stran 9

Digitalni pouk poteka v porabskih šolah brez težav

»Digitalni pouk, ki ga je madžarska vlada uvedla zaradi epidemije koronavirusa, poteka na gornjeseniški Dvojezični osnovni šoli Jožefa Košiča brez večjih težav,« je povedala ravnateljica šole Ildiko Dončec Treiber. »Zahvalimo se lahko učiteljem, ki so se dobro pripravili nanj in seveda tudi družinam, ki nam pomagajo in stojijo ob strani.« Ravnateljica, ki dežura v inštituciji, je še dodala, da imajo na šoli 64 učencev, z njimi so učitelji v stiku v t. i. e-skupinah, dajejo jim naloge in poskušajo odgovarjati na njihova vprašanja. Ravnateljica se zaveda, da se vsi skupaj navajajo na nastalo situacijo, ki od vseh zahteva neskončno potrpežljivost, saj

Noemi Makoš, učenka 4. razreda, sama razporedi, katero nalogo bo kdaj rešila

osebnih stikov ne more nadomestiti niti najbolj razvita tehnična infrastruktura.

Na vprašanje o prehrani je povedala, da je topel obrok zagotovljen, saj občinska kuhinja deluje, in tisti učenci, ki želijo imeti toplo kosilo, ga tudi dobijo.

Agota Holec, ravnateljica Dvojezične osnovne šole in vrtca Števanovci, je povedala, da si prizadevajo, da bi učna snov na čim bolj enostaven način prišla do učencev.

»Skupaj s člani učiteljskega zbora smo na drive-google (e-učilnica) pripravili mape, kamor učitelji dajejo naloge in lahko kontrolirajo odgovore oz. rešitve,« je povedala ravnateljica in dodala, da se učitelji lahko tudi na drugih e-plattformah povežejo z učenci, ki jih je na šoli 46. Seveda se učitelji povezujejo tudi s starši.

Digitalni pouk je postavil tako učitelje kot učence pred nove izzive, novo situacijo poskušajo prebroditi karseda fleksibilno, odzivi kažejo, da uspešno. Upraviteljica šole Državna slovenska samouprava je za šolo nabavila 4 prenosne računalnike.

Ravnateljica je povedala tudi to, da trenutno imajo na šoli dva učenca, za njiju starši nikakor ne morejo zagotoviti varstva. Zato imajo vsak dan dežurstvo na šoli od 7. do 15. ure. (Slika na 1. strani: Učenka števanovske šole Lilla Gyarmati obiskuje 3. razred.)

László R. Horváth

Spoštovani Slovenci v zamejstvu in širom sveta!

Cel svet zadnjih nekaj tednov pretresa pandemija koronavirusa, ki je do temeljev spreminila naša življenja. Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu pozorno spremlja dogajanje v vseh državah, kjer, dragi rojaki, živite. Vsi upamo, da se bodo razmere kmalu umirile in bodo naša življenja zopet v običajnih tirnicah. Ta pretres pa je hkrati priložnost, da se še bolj ozremo na stvari, ki so najpomembnejše – predvsem čas z našimi najbližjimi.

V sodobnem času večkrat tehnologijo vidimo kot nekaj negativnega, te dni pa nam kaže svojo pozitivnejšo plat. Tako v Sloveniji kot v številnih drugih državah se je običajno javno življenje ustavilo, prav prek tehnologije pa ostajamo povezani in prek nje lahko po-

šiljamo našo prošnjo in poziv vsem vam.

Slovenija pandemijo koronavirusa za zdaj dobro obvladuje. Sprejeti so bili vsi potrebni varnostni ukrepi, s katerimi upamo, da se okužba ne bo preveč širila, seveda pa se moramo v skladu z načelom previdnosti pripravljati na različne mogoče scenarije. Lahko se bo situacija tudi še poslabšala in bomo potrebovali dodatne ukrepe, predvsem pa dodatno znanje in dodatno človeško pomoč.

Zato vas vljudno vabimo in prosimo vse, ki imate kakršno koli znanje zdravstvene in drugih strok oz. s področij, na katera bo trenutna situacija vplivala (varovanje javnega zdravja, ekonomija, sociala itd.), ali če poznate kogarkoli, ki ta znanja ima in bi lahko

priskočil Sloveniji na pomoč, četudi samo z nasveti na daljavo in izmenjavo mnenj, da se nam oglasite na naslov urad.slovenci@gov.si.

Če poznate kakršnekoli možnosti, kje in kako bi Slovenija lahko dobila oz. kupila zdravstveno opremo, ki je nujno potrebna za zaščito zdravih in lajšanje zdravljenja tistih, ki so zboleli zaradi koronavirusa, se prav tako priporočamo.

Za vsako vašo pomoč se vam že sedaj iskreno zahvaljujemo, predvsem pa želimo vam in vašim domačim vse dobro v teh izjemno zahtevnih časih.

Ostanite zdravi.

dr. Helena Jaklitsch,
ministrica

dr. Dejan Valentinčič,
državni sekretar

Hugi šiva maske iz tekstila

»V sedanji težki situaciji je najbolj pomembno, da se zaščitimo,« je začela pogovor Hugi Meggyes (Meggyes Ferencné), članica Slovenske samouprave Monošter-Slovenska ves. »Zato sem pomislila na to, da bom pomagala ljudem v svojem okolju s

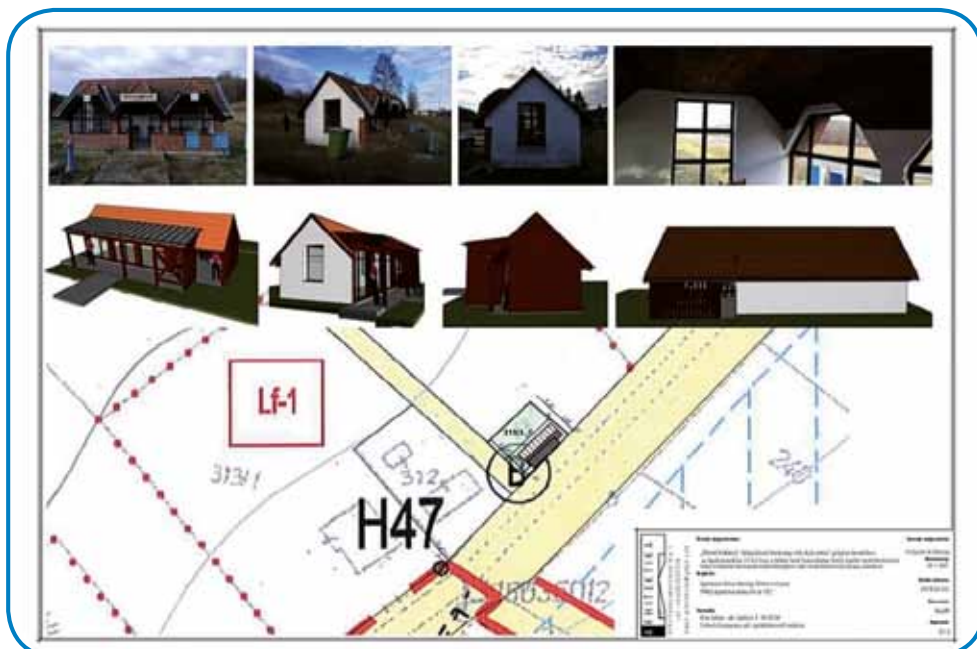
tem, da bom šivala maske in jim jih podarila, seveda brezplačno.«

Ko smo jo obiskali, je že imela pred sabo kar nekaj zašitih mask, ki jih je izdelala iz tekstila. Najprej je material seveda oprala na 90o, potem z vročim likalnikom zlikala.

Več ljudi iz Slovenske vesi se ji je pridružilo, pomagali so ji ne le člani Slovenske samouprave, temveč tudi nekateri drugi vaščani. Maske za preventivo so spakirali po dve v folijo in jih tako razdelili družinam.

LRH

Gasilski muzej in počivališče za kolesarje

Pred kratkim so se začela izvajalska dela v občini Števanovci, na predelu Otkovci, kjer bodo z obnovitvijo stare stavbe (nekdanje avtobusne čakalnice) naredili gasilski muzej in počivališče za kolesarje. Sredstva za investicijo si je občina pridobila na natečaju Élhető vidékért (Za vitalno podeželje), na katerem je dobila sredstva v višini 4.361.914 forintov, lastni delež bo prispevala občina v višini 1.614.667 forintov. Vse to smo izvedeli od referenta za razvoj in strategijo Bálinta Pappa.

»Stavba, ki je že dalj časa ne uporabljajo, bo dobila novo funkcijo: del stavbe bo namenjen gasilskim eksponatom, tu bo stalna razstava o gasilstvu v vasi. Po zgodovinskih zapisih je v vasi pogosto bil požar, zato so zgodaj ustanovili prvo gasilsko društvo. Razstavljeni bodo stara otkovska »bzekanca« (gasilska brizgalna), gasilski prapor, nekdanje uniforme in dokumenti.

Del stavbe s prizidkom pa bo služil kolesarjem, ki si bodo lahko oddahnili tukaj,« je na-

daljeval referent Papp.

»V občini Števanovci imajo – zaradi naravnih danosti in tudi geografske lege – izredno dobre danosti za razvoj okolju prijaznega turizma, med drugim kolesarskega turizma. Drugi del projekta služi temu, da se bo naredilo počivališče za kolesarje. Tudi načrti kažejo, da bo obnovljena stavba estetska, moderna, obenem pa v skladu s stavbno dediščino območja,« je izpostavil Bálint Papp.

LRH

Specimo si poceni langaš

Tudi za postno kosilo je izjemno poceni langaš, testo, katerega lahko kar nekaj dni hranimo v hladilniku.

dodajte žličko sladkorja, premešajte in postavite na toplo mesto, da kvas primerno naraste.

Najprej pripravite kvasni nastavek. V mleko (1 dl) stresite/nadrobite 2,5 dkg kvasa,

V skledo presejajte 50 dkg moke, ji dodajte dve jajci in 3 dl kefirja ter sol po okusu.

Ročno ali s pomočjo robotskega mešalnika zamesite testo tako, da mu dodate vzhajen kvas. Testo pustite počivati, med tem časom v posodi segrejte olje. Iz testa oblikujte za dlan velike langaše tako, da bodo ob robu malo debelejši. Ocvrite jih, da bodo zlato rumeni. Lahko jih ponudite s česnom ali tudi s kislo smetano. Če vam ostane testo, ga dajte v plastični zaboj, ki ste ga malo namazali z oljem, in ga shranite v hladilniku. Testo porabite v 2-3 dneh. Testo vzemite iz hladilnika kakšno uro pred uporabo.

Dober tek!

LRH

Pod Srebrnim brejgom ...

... tam na slovenskem kraju je skur tak kak v cejlji Evropi. Ja, nejde ovak, kak pa, ka se pri koronavirusi stavim. Kak se Slovenija že trno dugo mantra, aj se ekonomski bar ta do Austrije gor zdigne, je s tejm novim betegom dun zgrabila velke evropske države. Zaprav, eške bole naprej valaun je gé. Tou pa vse zatoga volo, ka so slovenski preignji, najbolje pa lidge, epidemijo za istino zejli. S tejm so nej samo Evropi nut pokazali, kak se trbej ravnati, gda takša velka baja se na zemlou spisti. Od padarov, doktorov, barbejrov pa vse kaulak nji trbej prajti, ka so boukši od vsikšoga Supermana. Vö se je pokazalo, kak lidge leko vküper držijo, se najbokše od nji leko viji, kda tou za istino trbej.

Depa zvün toga, ka slovenski novi-stari, stari-novi najbolje preignji delajo, so si pa nika nej najboukšoga vözbrodili. Beteg je že na velke ojdo kaulakvrat, nejso eške eden teden bili na novi funkcijaj, so si svoje nej ranč male plače zdignoli. Včasim po tejm so razglasili, ka novinarske konference brezi novinarov do tadale šle. Pa se leko človek pita, kak tou spoj leko dé? Kak bi nekaj pravo, veselico mo meli, depa brezi muzike. Ali pa, masarili mo, depa brezi noužicov. Zato ka se lidge ne smejo vküper držati, so si leko zbrodili, ka nikšni protestov nede. Depa internet ma svoje regule. Twitteri, facebooki pa vse takše je nebesko vrouče gratalo. Pa kak se je vse tou vküper začnolo, je vgasnolo tō. Eške več, svoje plače so doj pistili. Tak se tou dela, če je kriza, je kriza za vse.

V Sloveniji velka akcija geste, ka se zove Ostante doma. V toj akciji najbolje popularni Slovenci pa Slovenke od toga gučijo pa popevajo. Kak že prva povedano, lidge rejsan zvekšoga tak živejo tō. Kak zdaj eden takši vcejlak normalen korona den vögleda? V varašaj gvüšno nej tak, kak pa tou v vesnicaj geste. Lidge velke dvore majo, grede delajo, drevdje rejžejo pa vse takše, kak tou ma biti vsikšo sprtolejt. Ja, v varaši se vcejlak druga nauta igra. Steri v službe ne ojdijo, so zvekšoga cejle dneve zmejs med štirimi stenami. Od toga, ka se tam ma goditi, sam že inda nika piso. Zdaj od toga na velke na teveni vsefele psihologi, psihiatri pa terapevti doj davajo. Leko ka so tou samo teorije, leko pa, ka istino majo. Sto vej, kda vse tamine, vcejlak nika nouvoga vöpride, ka si eške spoj ne brodim. Od toga gučim, ka takše življenje za seuv pisti.

Zvün korone je slovenski kraj Srebrnoga brejga dun snej zaodo. Kak se za brate pa sestre šika, je porabski kraj tō dun snej v tom leti vido. Istina, ka je sprtoletje, depa snej je snej. Kakši pouv mo meli zavolo toga vrejmana, gda že vse v cvejtí gé, se eške tō ne vej. Tūdi Srebrni brejg od toga nika ne vej. Gvüšen pa v tou je, ka na kraji vse na svoje mesto pride, brezi mene ali z meuv.

Miki Roš

PREKMURJE

Vestnikova osebnost Pomurja 2019

Novine Vestnik so že tretje leto po redi vöodebrale človeka, za steroga so lidge brodili, ka je neka ekstra napravo. Bralci tednika so leko zberali med desetimi imeni. Kandidati za Vestnikovo osebnost Pomurja 2019 so bili: nekdešnja evangeličanska duhovnica Jana Kerčmar Džuban, predsednik Nogometne šole Mura Robert Kuzmič, paver Aleš Maroša, mlada paverkinja leta Brigita Petek, direktor firme Medicop Peter Podlunšek, avtorica in urednica več publikacij in raziskav, stere so fontoške za razumevanje preteklosti, Klau-dija Sedar, pauleg toga pa ške Renata Vogrinčič, stera je pomagala rešiti žitek ženski, stera je doživela srčni infarkt, Gena Virag, na pobudo stere že več kak 20 let pevci iz Bratonec za božič v soboškon špitali pričarajo praznično vzdusje, David Žibrat, svetovni prvak v kikkboxi, in Zvonko Žekš, steri je lani javno za novine spregučo o tom, kak se je pred petimi leti rejšo alkoholizma.

Največ glasov so bralci Vestnika dali Zvonkoji Žekši. Gda so njemi iz uredništva novin dali glas, ka je biu glij on vöodab-rani, je prva pravo: »Veseli bi biu tüdi, če bi me što pazuvo in mi pravo, ka je konec koronavirusa.« Ovak pa brodi, ka je dosta lidi v njegovi zgodbi vidlo samoga sebe in so ugotovili, ka je tau nej tabu tema, liki se trbej o tom večkrat pogučavati, vej pa tüdi zavolo alkohola dosta lidi méra. Po tistom, ka je bila v Vestniki objavljena njegova zgodba, ga je dosta lüstva pazovalo ali pa so njemi pisali in čestitali, ka je vüpo javno spregučati o svoji borbi z alkoholom. Bili so tüdi takši, ka so ga pitali za tanač, kak naj pomagajo žlati, stera ma tüdi takše probleme.

Silva Eöry

Badva sem pozno, staroga Mačka ino siná njegvoga.

Prvi je te eške nej biu »za staroga« pri rami, pa če rejsan je njegvi štirde-setlejtni sin že tō veukoga siná emo, so lidgé donk samo staroma gučali »Mačkov oča«, ino eške samo gda je doizapro svoje oči, je daubo njegvi sin tau čestno ime, štero de prejk na vnüka ranč tak samo te prejküşlo, gda zdajšnjoga »staroga« na cintor pri cerkvi svetoga Miklavža sprevodijo.

Maček je naš saused ino gvüšno je samo en par dni v leti, gda med špancırom nédem nimo njegvoga lesenoga, drauvnoga rama. Mabi-ti pa je minaulo že dvajsti lejt od tistoga, gda sem tam s svojov prvov fajfov stapo ino gizdavo pafko sürkasti dim v čisti sprtlejtni luft. Tau je biu veuki stopaj do moške vözrašččnosti, ka sem sploy dobro znau, vej sem se pa do tistoga mau s cigrejklinom ali fajfov nej pokisiu inam kak v kmično gauško titi, gde je nej bilau nevarnosti, ka bi me štoj srečo ali vüdo. Stari Mačkov oča je tau tō na pamet vzeu, biu sem zadovolen za toga volo, vej se pa je do tistoga mau nej bri-go za mé ino me je lekar samo tista fajfa v njegvi očaj zdignila. Gnes je biu cejlak ovaški. Gda sem nimo stapo, je možak stau kak vsikdar na srejdj maloga tranka med poštijov pa ramom, baus, naravnan v stari, raztrgani ino zamazani bekeč; roké je skleno na rbtí.

»Dober dén, gospaud!« je velo ino špajšno raztegno svojo lice v trnok veuki smej.

Poklono sem se cejli začüden, vej sva pa do tistoga mau ranč edno rejč med sebov nej gučala, če rejsan me je un pozno od mojoga narodjenja mau, ge pa njega od najstarejši časov, štere leko eške nazajponim.

»Malo dvana mi dajte, če kaj višesnjoga mate,« je dale gučo starec.

Ponüdo sem ga trnok veselo, vej je pa možak na pamet vzeu té moj nau-vi stopaj v žitki. Napuno si je svojo drauvno fajfo, zvün toga stisno eške malo dvana v prgiške, te pa mi je na-

zajdau mejér.

»Lejpo vrejmen mo meli - za travo ino senau bau dobro,« je pravo, zmejs pa gledó v nébo.

Valas sem sto dati, depa starec mi je

Janko Kersnik (1852-1897) je biu slovenski pisatelj, političar ino fiškališ. Svoje pripovedjst o trdom, žmetnom paverskom žitki je med 1882 ino 1891 vödavó v novinaj Ljubljanski zvon, literarni zgodovinar Ivan Prijatelj je kisnej osem »kejpov« zbrau v knige »Kmetske slike«. Novela »Mačkova očeta« guči od odürdjavanja med generacijami, štero se rodi zavolo gladi ino srmastva.

obrno rbet ino s kratkim »zbaugom, gospaud« odtacko prauti svojoma rami.

Tau se je kisnej na gausti ponavla-lo, gda me je stari Maček zagledno s fajfov v lampaj. Vsikdar je po dvani spitavo, vsikdar je o vrejmeni gučo; če je pa vüdo, ka ne kadim, me je na méri njau ino se mi ranč nej poklono. Tistoga ipa je biu možak eške gospo-dar na svojom malom grünti; emo je ednoga samoga siná, de je pa té tō biu oženjeni ino je z ženauv pa svojim že šestnajsetlejtnim sinaum vertivo na očinom imanji. Samo gnauk na leto se je tem lidam dobro godilo, pred fa-šenkom, gda so zaklali svinjau; ovak so glad trpeli, ino če so že pred sve-tim Jakobom z nauvoga pauva küjali zrankoma, podnék ino večer gečme-novo kašo, so leko za zabejlo nücali samo z vodaup vküpzmejšano kozino mlejko. Med sebov so nej gučali le-pau ino dostakrat je bilau kordjenjé v

Stari pa mla

rami, vej je pa stari nej pa nej sto sinej gazdijo prejkdati.

En den sem se staroma ge prvi poklo-no: »No, oča, na vöke te vertivali? Cajt je, ka se malo počínéte!«

»Počivo mo, gda me tagor odne-séjo,« je brundo možak; »ram pa ne dam! Zdaj donk gečmenovo kašo mamó, če rejsan maslano pa brezi zabejle - te pa ranč toga nede.«

En par lejt kisnej - pá sem biu doma na počitnica - so mi pravli, ka je stari Maček donk prejkdau svoj grünt sinej ino si vösproso, kak je tau navada, strošek ino kvatejr.

Gda sem nimo njegvoga doma pri-šo, je kak vsikdar stau na tranki pred ramom, baus ino naravnan v poznani raškejsani bekeč.

»Dober den, gospaud! Malo dvana mi dajte,« se mi je poklono kak vsikdar prva.

»Kak se vam godi, oča - zdaj, ka ste 'za staroga'?« sem ga pito s sme-jom.

»Zdaj eške dobro!« je velo ranč tak veselo; »lejpo vrejmen mo meli, dobro sildje! Gečmen lepau kaže.«

Po tej rečaj je pá odišo prauti rami.

Pá je minaulo en par lejt, gda sem duže cajta nej doma biu. Gnauk kau-li božiča se mi je ponüdila prilika, ka se povrném za par dni, pa sem go vöponüco; depa na staroga Mačka sem nej brodo ino niške od domanji mi ga je nej v misli spravo. En večer prva, kak sem odišo, je k meni prišla edna stara babica pa me prosila, aj li gorpoiškem Mačkovoga očo, šteri več ne ozdravi. Včasik sem üšo ž njauv - kak sem se pa čüdivo, gda me je nimo njegvoga doma do drügoga sauseda pelala.

»Nej je več pri sinej?« sem pito žensko, štera je po mené prišla.

»O, že dugo nej! Korili so se pa mlatili so se ino taužili! Te je pa stari odišo od rama!«

Staroga sem najšo v ednoj maloj iži pri sausedaj, ležo je v sükišnoj poste-li. Včasik sem gorprišo, ka de konec ž njim.

Stisno mi je rokau ino s tenkim gla-

adi Mačkov oča

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Menje ograj v Železni županiji

som pravo: »Ej, gospaud, dvana ne morem več, dvana! Pa eti ležim; eške mrejtj ne smejm, ne morem doma! Mrgém pa - za en malo - gesti tō ne morem, bi pa li spiu malo vina, dobroga, depa nemam peneze!«

»Pošlem vam vino.«

»Ej, gospaud, Baug plati! Vej pa ne vej, če ga leko spigém. Nej bi proso - vej sem pa vas nikdar drügoga nej, samo malo dvana proso - ej, proso sem pa nikdar nej, če rejsan sem glad trpo!«

»Ka eške želejte, oča?«

»Včasik vam povejm. Slab sem pa žmetno gučim! Depa morete znati, gospaud, ka mam pri sinej eške gorostali strošek za pau lejta - dvajsti goldinarov mam tam - gor je spisani té strošek - dajte mi té dvajsti goldinarov ino je terdjajte pri sinej, pri Juriji! Nede mogo plačati, terdjajte od njega ino ga taužite ino z grūnta spravite toga - prekletoga siná!«

Starci so se iskrile oči ino se je do polonje kumas zdigno na posteli. Strašno mi je bilau čüti tau divdjo odürdjavanje z njegvi rejči.

»Ka škéte s tejmi dvajsti goldinarmi?« sem ga pito po kratkoj tüüči.

»Vseedno! Za pokapanje, za meše, ali pa toma eti, šteri me zdaj rani, vseedno - samo mladi je ne smej meti. Vej si pa ne more pomagati - kaudiš bau, kaudiš aj bau, če ga spravimo z rama!«

»Odpüstite ma,« sem pravo tüoma, skoro bogéče pred strašnim čemérom, šteroga sem eti vüdo.

»Nikdar - nikdar!« je raupo starec. »Vej sem pa vsikdar gučo, ka ma ne dam ram, depa nagučali so me ino zdaj je etak! Pa čakajte - o, vi eške včakate! Če nej drügi, njegvi sin ga z rama na poštijo liči, kak je un namé! O, zakoj sem pa ma nej na šinjek staupo, gda se je naraudo!«

Odnemogno je ino spadno nazaj.

»Pa tisti dvajsti goldinarov? Mi je date?« je za en malo s slabim glasom pito.

»Vej je pa ne nücate, oča! Zraučite tau terdjanje sausedi, šteri vas zdaj rani! - za lon ali kak škéte!«

»Tak baude!«

Pozvali smo eške dva potrejbiva svedoka, stari Maček je napravo tešament ino imenüvo sauseda Matevža za erbaša svojoga imanja - tisti dvajsti

»Malo dvana mi dajte, če kaj višesnjoga mate«
(foto: Fortepan/Chuckyeager Tumblr)

goldinarov.

»Ino tak cofart je more vöplačati, včasik; če nej - aj ga tauži pa ma ram vkrajvzeme; - čüješ Matevžek! - včasik ma ram vkrajstauži!« -

Gda sem se drügi den napauto z dau-mi, je že zvonilo vrkaj pri svetom Miklavži staroma Mački; mrau je, nej ka bi odpüsto sinej.

Dosta lejt je po tistom minaulo, ka sem nej doma biu, ino tisti čemerer starec pa njegvi sin sta mi ranč nej na pamet prišla; vej sem pa od toga drügoga nikdar nika nej čüu. Gda me je žitek za en par lejt nazaj v domanjo vesnico pripelo, so mi stari poznanci pá prebidili spomine z mladosti.

Mačkovoga očo - zdajšnjoga - sem tō vüdo. Biu je takši kak njegvi pokojni. Stau je na tranki pred ramom, po navadi baus ino vsikdar raškejsani ino gda sem nimo prišo, me je proso za dvan ino gučo o vrejmeni. Včasí je biu cvidravi, gda se je s palinkov nápiu; ino tau je bila slabost, štero je pokojni oča nej pozno.

Gnauk sem ga pito: »Ka pa je s tistim dugom, šteroga so oča prejkдали Ma-

tevžeki?«

»Ej, gospaud, vō sem ga mogo plačati! Zatok sem indrik dug napravo! Ej, gospaud, oča so lagvi bili, ej, lagvi!«

»Ka pa vi, ali te na vōke vertivali? Siná oženite, če nej, prestari vam grata!«

»Tau pa nej - gospaud! Zdaj mam eške kašo, če rejsan brezi zabejle, - pa včasí malo palinke; - te pa nika - nika nej!«

Lanjsko leto pa so ga donk nagučali, ka je siná oženo ino ma zraučo srmačko imanje - za sebé ino ženo pa je sproso strošek pri mladaj.

»Ej, gospaud, na konci donk tak more biti,« je pravo, kak liki bi se sto zavolo svoje odločitve vögučavati, »pojep je flajsen, lepau de djau z menov.« »Ka pa te,« je za en malo cujdau, »dugo tak ne ostanem - stari sem, stari, ino dobro se mi je eške nikdar nej na svejti godilo.«

Tak je gučo lani.

Nej pa je dosta časa minaulo, gda je prileco k meni cejli poškrabani pa zamazani s poštijskim blatom.

»Pomagajte mi, gospaud, če nej, me té vrag buje,« je kričo.

»Što?«

»Sin, ej, kaj sin - vrag je tau, prekleti! Takšoga me je naredo, namlato pa po poštiji skališo!«

Starec je škrpito z zobami ino tuko s prgiškem po prsaj. Probo sem ga miriti, depa zaman. Na konci sem se razčemeriu.

»Kak pa je bilau z vašim očom?« sem pito nesmileno.

»Z mojim?« je velo možak pomalek; »ej, oča so pa lagvi bili!«

Poveso je glavau ino odišo, brezi edne rejči.

Nej se je povrno domau, liki k sausedi, k mladoma Matevžeki je odišo, tam je méro v čeméri ino odürdjavanji do svojoga siná. Taužo ga je, de je pa saud nej včako.

Gnes ma zvoni vrkaj pri svetom Miklavži ino zranje ga pokopajo v črno zemlau nej daleč od njegvoga staroga.

*Novelo »Mačkova očeta« (1886)
na domanjo rejč obrno:
-dm-*

Od devetdeseti lejt naprej je v Železni županiji, najbola v Porabji, od leta do leta več ograj nastalo proti divjačini (divjadi), zato ka so se pavri ovak več nej mogli braniti. Gnesden, če porabske vasnice gledamo, tū pa tam je kakšen ograd (vrt), gde nega ograje, ovak smo že tak kak kakšen rezervatum. Pa nej samo v vesi, ranč tak po gauščaj (gozdovih) je že tō vse puno ograj, zato, ka gde se flanca nazaj posadi, tam za volo srn, divji svinj pa djelenov dva mejtra visike pa tri mejtre duge železne mreže dojskladejo, dostafart po 20-30 mejtrov. S tejm dostakrat taše poti zaprejo, gde je dočas divjačina odla, gde je divjačina živela. Starejši djeleni mlade vsigdar nazaj na tau mesto pelajo, kakkoli daleč kraj odidejo, gda nega vode ali zavolo djesti nikan inan morajo odidti. Gda nazaj pridejo, te se živali nazaj terejo na te mesta. Kak lovci pravijo, sprvoga z glavauv so v ograjo prileteli, zdaj so se že navčili pa bola samo s prejdni talom telesa, glavau pa kraj nagnejo. Zavolo tauga, kak koli kuste so sojé ali mreže, tau djeleni vse tazmlatijo. Zdaj si lovska društva v več mejstaj v Železni županiji tak mislijo, ka tiste ograje, stere so nej fejst potrebne, gde je že zraslo drejvge, tam je dolarazmečejo. Etak probajo skrb meti na divjad, aj majo teritorij, gde leko živajo, zato ka zdaj nej v gauštja pa nej na njivi nejmajo mira. Tam, gde na nauvo malo flanco posadijo, gde se tau da naprajti, tam pa bola poškropijo s tašo kemikalijov, stera smrdi pa te divjačina té capike v meri nja.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Krizni »protikorona« paket

Slovenska vlada je pripravila več zakonov, ki naj bi veljali najmanj do konca maja.

Za »protikorona« paket naj bi država zagotovila toliko finančnih sredstev, kot je treba, da se »ohrani delovna mesta, socialno stabilnost, gospodarske zmogljivosti, javni servis, potenciali v znanosti, kulturi ... in družbi nasploh,« je napovedal predsednik vlade Janez Janša. Dodal je, da bo temeljna vsebina paketa zamrznitev trenutnega stanja na trgu dela, v gospodarstvu in družbi nasploh. Uzakonjena bo nova ureditev sofinanciranja plač za delavce na čakanju, vse prispevke v obe proračunski blagajni, tako zdravstveno kot pokojninsko, prevzema država, vse pravice zavarovancev pa se ohranijo. Zaposleni v kritičnih dejavnostih bodo po odločitvi predstojnikov dobili dodatke za nevarno delo in dodatne obremenitve od deset do 200 odstotkov osnovne plače. Vsa nadomestila za bolniške odsotnosti v epidemiji krije Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ne delodajalec. Delavci, ki ne delajo zaradi varstva otrok, nezmožnosti prihoda na delo ali drugih razlogov, so izenačeni s statusom delavcev na čakanju. Gospodinjstva ne plačujejo javnih storitev, ki se ne izvajajo. Delavec, ki izgubi službo med epidemijo, dobi nadomestilo za brezposelnost od prvega dne. Upokojenecem s pokojninami pod 700 evrov se izplača solidarnostni dodatek, in sicer predvidoma 15. aprila. Samozaposleni, ki zaradi epidemije ne morejo opravljati dela ali je to bistveno zmanjšano, bodo dobili mesečni temeljni dohodek v višini 70 odstotkov neto minimalne plače. Odloži se jim plačilo akontacije dohodnine, socialne prispevke pa bo, vsaj do konca maja, zanje plačala država. Do izredne pomoči bodo upravičeni vsi, ki bodo s posebno izjavo prek e-aplikacije razglasili prizadetost zaradi krize.

»Po vsakšom postnom časi pride goristanenje«

Pušpeki katoličanske cerkve na Vogrskem so se odlaučili, ka morejo duhovniki zavolo koronavirusa od 22. marciuša dale svete meše »sine populo«

»Prosim družine, aj zdaj bole vküpdružijo,« so predgali slovenski plebanoš Ferenc Merkli v posti

post je zdaj, gda mi živemo, v kakšoj situaciji smo in v kakšom zgodovinskem momentu smo se najšli mi vsi v Srednjoj Evropi in na celom svejti. Vejte, od koj gučim, gučim o epidemiji (járvány), štera je tudi na Madžarskom, tudi v Sloveniji, v Italiji pa eške poseba. In nej davniki smo čüli, ka je tudi eden župnik mrau v epidemiji in dosta plebanošov, dosta düšni pastérov má tau bolezen in trpi

ali brezi lüstva držati. Vörniki leko meše poslušajo na radioni, gledajo na televiziji ali po interneti. Tak donk vküppride veuka düševna skupnost Matere Cerkve, vej je pa dopüščeno, ka doma napravimo düševno prečüščavanje. Papež Frančišek tau vsikšoma priporauča, vej se pa leko tak združimo z Jezošom Kristošom ino ga vzmemo v svoje srce.

Ka aj bi Slovenci na Vogrskem v postnom časi tö nej brezi kršćanskoga oznanila v maternoj rejči ostali, smo sodelavci Slovenski utrnikov prosili nekdešnjoga porabskoga plebanoša Ferenc Merklina, aj slüžijo slovensko sveto mešo pred našimi kamerami. Bogoslüžje smo 25. marciuša, na svetek Vceple ne Mardje (Marijinega oznanjenja) gorvzeli v cerkvi v Vasszécsenyi, na televiziji smo ga nutpokazali v čertetek 2. aprila. Če ste oddajo zamidili, leko slovensko mešo poglednete na internetnoj strani »mediaklikk.hu«, v naši novinaj pa leko zdaj preštete postno premišlavanje, predgo dühovnika.

»Dragi bratje in sestre, dragi vörniki, na žalost sem zdaj v praznoj cerkvi - zatok pa je tau pravi postni čas. Kak je prorok Izaija v Starom zakoni pravo: 'Post more biti pravi' - nej takši post, ka v petek ne smejmo mesau gesti, vej je pa tisto nej pravi post. Pravi

zavolo te epidemije. Ka vam pravim? Trnok žmetno je tudi za nas: prazne so cerkve, prazne postije, prazne ulice, prazne baute, po tistom, ka je vse puno bilau. Zdaj je ovaški svejt, v šerom se eške ne znajdemo dobro, vsi smo zaprejtí, poseba starejši lidgé. Pravim vam, ka je Jezoš pravo: vörjite v Boga. In vörjite tudi v Jezosa Kristosa, šteri je tudi dosta trpo na križi in na križnoj pauti. In zavolo toga tisti, šteri mogauče nimate računalnik, nimate internet, vi eške po tradicionalnoj pauti molite Križno paut - Jezošovo paut do križa, do trpljenja, do smrti in po tistom do goristanenja, ar je tau prava križna paut. Kak je Jezoš v evangeliji pravo: »Jaz sem pot, resnica in življenje«. In življenje je dostakrat žmetno.

Naši stari, starejši lidgé že poznajo tau, vej so žüveli v lej-taj po drugoj svetovnoj bojni. Spominam se svoje matere, štero sem včasí pito: 'Mati, zakoj ti telko grbanjov v gaušči najdeš, drügi pa nej?' Ona pa je vsikdar pravla, ka je bilau po drugoj svetovnoj bojni srmasivo in tau je bilau eden od maudušov, ka so najšli gesti in so sploj meli kaj gesti. In zavolo toga vam pravim, ka je tudi zdaj postni čas. Ne moremo meti vse na gnauk, ne

moremo meti vse kak lastniki toga življenja, ar je Baug gospodar življenja.

Ne smejmo se spitavati, zakoj je Baug püsto, ka se nam je takšo zgaudio, ka se je takša epidemija razširila po celom svejti. Moremo povödati: Baug je nej kriv za tau. De je pa Baug tisti, šteri nam v zgodovini včasí znamenje dá. Kakšo znamenje smo zdaj dobili od Boga? Ta epidemija je strašna za nas, depa moremo povödati, ka je tudi edna priloznost za nas. Zakoj?

nenje in zavolo toga moremo zdaj malo trpeti. Trpljenje je nej dobro, depa dosta mauči má - dobili mo prepričanje, dobili mo več vöre, dobili mo več lübezni. In moremo meti vüpanje, ka gnauk pride vüzenski čas, goristanenje. Gnauk pride tisti čas, ka leko pá vödemo na postijo, na ulico, leko démo nut v bauto in smo pá slobaudni.

Zdaj vejš, človek, kelko velá slobaudnost, ka si slobaudno odo v Avstrijo in Slovenijo, ka si slobaudno odo z autonom,

Cerkev Marijinoga vnebovzetja v vesnici Vasszécseny

Mlajši so doma, družine so doma, edni stariške eške delajo, drügi več nej. Bole smo zdaj zaprejtí vsi - kak družine, kak posamezniki, kak starejši lidgé, kak mladi in tudi mlajši. Prosim družine, aj zdaj bole vküpdružijo in tudi na eden drugoga bole pazijo. Starejši lidgé, ali vsi tisti, šteri ste zdaj betežni, ste v špitalaj ali pa samo doma, ali ste sami in se zdaj ne počütite tak dobro, gda nišče ne pride, tudi vnüki več ne pridejo - tudi vam pravim, ka morete biti potrpežljivi in morete čakati, morete vörvati, vej se pa vsakša križna paut z goristanenjom konča.

Ka pride po vsakšom postnom časi? Vüzenek - in zavolo toga Jezošovo goristanenje. Ne vejmo, ali trpi ta epidemija koronavirusa 40 dni, 40 kednau ali 40 mejsecov, odvisno je tudi od nas. Depa edno znamo: po postnom časi pride velikonočni čas, vüzenski čas, Jezošovo gorista-

piciklinom ali pejški. Zdaj pa nej. Gda si betežen, te vejš, kelko znamenüje biti zdrav človek, gda si že betežen, te pomišliš nazaj: 'O, Baug moj, kak dobro je bilau, gda sem mladi pa zdrav človek biu'. Zdaj je tudi čas za premišlavanje.

Mogauče de zdaj tudi vüzenek malo prazen, ar so cerkve prazne. Naša srca pa ne smejo biti prazna, svoja srca moremo napuniti z vörov, vüpanjom in lübeznejov. In tak mo prežüveli té postni čas, tak mo prežüveli té težke čase. Ta križna paut je tudi za nas dühovnike, pušpeke in celau za papeža Frančiška trnok žmetna, vej je pa meša brezi vörnikov kak liki nogometna tekma brezi gledalcov. Trnok nam falite, depa kak sem že pravo: po postnom časi pride goristanenje. Vörjite v tau, mejte vüpanje in ka je najbolje važno v žitki - lübite eden drugoga v družini in zvün njé, ar je tau namen in pomen cejloga življenja. Amen.«

-dm-

Gosli

Valentin Bidac je že mladi odišo po svejti s svojim goslinom. Tak lepau je na njega igro, ka se je glas goslina zlejvo zdravvan v srcé vsakšoga človöka. Njegva muzika je žalostne spravila v smej ino vesele v skuzé. Glas o njegvoj igrauti je üšo kauli po svejti, do grofov pa grofic, do kralov pa kralic, do püšpekov pa kardinalov, do cesarov pa cesaric: po svejti prej odi goslar, šteri s svojim goslinom tak vej igrati, ka plantavi skačejo, betežnicke pa plešejo. Tak so Valentina Bidaca zvali v kraleske palače, ka bi prineso radost kralicam ino ka bi na njegvo igrauto plesale princeske. Njegvo ime je gratalo poznano po varašaj pa vesnicaj cejle Evrope, nej so ma falili penezge ino sreča tö nej.

Lejta so minaula ino Valentin je trüden grato od dugoga vandriavanja po svejti: odlaučo se je, ka se povrne v domanjo krajino, ka se počiné v svojoj rodnoj vesnici.

Duga paut je bila za njim; kmica se je že spiščavala, gda je prišo do edne krčmé. Malo se je zdeno, spiu dvej posanci vina ino se nalečüvo, ka dé dale prauti domi. Vertinja pa je stejla, ka ostane, zatok ma je pravla:

»Ostanite malo, Valentin. Večerdjo vam sküjamo ino vam pripravimo kvatejr. Kmica je že, paut pa je eške duga ino nevarna. Pri nas te spali, gda pa zordja pride, leko déte z Baugom dale po svojoj pauti.« Bidac se gi je zavaló, de je pa opro dveri. Vert ga je tö probo z rokauv zadržati. Pravo ma je:

»Nédi tagor vnoči. Vejš, ka se godi? Gor v plaminaj se vsakšo nauč skaže skišnja Tanta ino straši vse tiste, šteri vnoči po tistoj pauti odijo. Nédi dale, pri nas 'š spau, vej se pa ne paščiš tak fejš!«

Bidac pa je tak močno želo priti v domanjo vesnico k svojoj držini, ka je nej poslušó krčmaroša. Vzeu je svoj gosli,

na sé djau svoj köpenek ino se napauto po strmini. Naglo je stapo ino za en malo prišo v

plamine. Gda je biu tam vrkaj, se je mejsce skriu za oblake ino gratala je takša kmica, ka se je nika nej vidlo. Djenau v paunauči je Bidac prišo do ednoga potoka.

V tistom ipi so se prikazala strašila ino se sükala v lufti s strašanjim raščanjom, traubenjom ino škrpitanjom. Na srejdji je lejta skišnja Tanta, veuka kak cerkveni törem, cejla v bejlo naravnana. Srma-ki Valentini je zmrznila krv v žilaj, vlaské so ma kumas stali od straja. Obrno se je, ka bi zbejšó od strašil doj po pauti. De so pa vküper s Tantov skočila za njim, traubenje ino škrpitanje je bilau vsikdar bole strašno. Skišnja Tanta ma je bila že za petami ino ga je želejla zagnati gor na eden visiki kamen, ka bi ga dojsünila. Prestrašeni Bidac je nej znau, ka aj včini ino je svojo düšico priporačo Baugi.

V tistom megnenji ma je na pamet prišo gosli, šteroga je držó pod pazdjov. Vzeu ga je v roké ino začno igrati, kak je samo znau. Igrauta se je tüuoma zlejvala v luft, zdigavala se je nad baure, gabre ino бүкве, plavalá je v visini nad kamli ino potoki. Valentin je igro svojo nebesko muziko

ino vse ftice so se prebidile, slavički, sinice ino kausi. Mali zavci so prileteji na paut, za

njimi pa male lasice, srne ino vucké, vsi so prišli poslušat Bidaca gosli. Vse je zamuknilo, vse je stanilo ino igrauta se je zdigavala v nébo, tak čista ino glasna, tak močna ino slatka, ka je biu ž njauv puni cejli dau. Valentin je igro z rokami, srcom ino düšov. Zvezde

so nej mogle ostati za oblakami, pokazale so se ino poslušale gosli. Za njimi je vöpokukivo eške mejsce ino ranč tak poslušó Bidaca igrauto.

Ka pa strašila? Strašila so se pomalek potütila ino skrila, skišnja Tanta pa je sama od sebé nakle spadnila ino zgibila cejlo svojo mauč: Valentin Bidac je z igrautov svojoga goslina dojoblado strašila ino Tanto!

Valentin je spravo gosli pod pazdjo ino se napauto dale po poštiji. Prva, kak liki bi prišla zordja, je že v svojoj slatkoj vesnici biu, štero z dvej talov visike plamine branijo. Duga lejta je eške živo v domanjom rami ino dale igro na gosli malim fticam ino stvarinam, štere so prišle k njemi ino ga vörno poslušale.

(Minaulo je edno leto, tak smo prišli do konca naše serije. Baug plati vsejm, šteri ste vörno šteli ljudske pripovedi našoga matičnoga naroda. Zavalita se vam ilustratorka Marija Kozar ino prevajalec Dušan Mukič.)

Razdelili 200 mask in 50 paketov pomoči

Lokalna samouprava (občina) Sakalovci se je odločila, da bo svojim občanom pomagala z opremo za preventivo in s paketi prehrambenih artiklov. Maske in plastične rokavice so razdelili vsem družinam, prehrambene artikle je dobilo 50 oseb, starejših od 70 let. Pakete so pripravili javni delavci, po vasi so jih raznosili podžupan Norbert Nagy, vaški oskrbnik Ferenc Horvat in uslužbenka samouprave Eva Dezső.

LRH

... DO MADŽARSKE

MOL je začel proizvajati razkužila

Eno od podjetij MOL-a v kraju Almásfűzítő je prejšnji teden začelo proizvajati razkužila. Delavci delajo v treh izmenah, tako dnevno proizvedejo 50 tisoč litrov razkužil. Receptura dveh novih proizvodov je bila pripravljena na podlagi priporočil WHO-ja in ju je Nacionalni zdravstveni center kontroliral in sprejel po hitrem postopku. Razkužila sta uporabni tako pri razkuževanju raznih površin, kakor tudi človeške kože. Že od prejšnje srede so jih distribuirali, najprej zdravstvenim ustanovam, podjetjem javnega prevoza, varnostnim službam in pisarnam javne uprave. V kakšnem tednu bodo razkužila MOL-a dostopna tudi po trgovinah in na črpalkah MOL.

Tudi veliko drugih podjetij, predvsem modnih in tekstilnih, je preusmerilo svojo proizvodnjo in proizvaja predvsem maske. Tako je s tem tudi v Monoštru v podjetju Vendtex, ki je do zdaj oskrbovalo s tekstilijami predvsem hotele in restavracije. Proizvajajo maske iz tekstila, ki se jih da prati in razkuževati. Pri njih so za svoje občane nabavile maske tudi nekatere porabske občine.

Madžarska je ponovno odprla nekatere prehode s Slovaško in Romunijo

Dva tedna po zaprtju skoraj vseh mejnih prehodov med Madžarsko in sosednjimi državami ter ukrepom, da na ozemlje Madžarske ne sme stopiti noben tuji državljan, so se po vrsti začeli odpirati meddržavni mejni prehodi na slovaško-madžarski in romunsko-madžarski meji. Na prvi se je odprl prehod Komarno-Komárom, na drugi meji pa kar trije prehodi, in sicer pri Létavértetu, Nyírbátorju in Méhkeréku. Madžarski zunanji minister Péter Szijjártó je odločitev utemeljil z dnevnimi migracijami, saj, kot je rekel, ljudje z ene in druge strani meje hodijo delat v sosednjo državo. Zato je zanje nujno, da lahko – po usklajenem redu – prečkajo mejo, kot je to praksa na avstrijsko-madžarski meji.

Gnauk je bilau ... (1)

Gnauk je bila edna granica

Kak se pravi, gda je sila, vrag še müjo pogej! Tak sem zdaj dja tō, gda bi vsikši keden mogo

če gledamo Porabje ali Železno županijo, najskreje v županiji Zala pri Lendavi leko prejkdemo

Nekdenešnji župan občine Šalovci Aleksander Abraham na prvom dnevi odprtja meje med Andovci pa Būdinci

nika napisati za novine, samo nejmam lidi. Zavolo tauga pre-kletoga virusa, steri zdaj že več kednauv mantra nas, ne mo-

v Slovenijo. Srejdnja pa starejša generacija je tašo že preživela, mi še vejmo, kak je bilau, gda si prejk meje nej smo gledati, nej

Ljuske pevke iz Dolenec

Andovčani, Būdincani, med njimi zdaj že pokojni Franc Bedič, steri je küpo dva tovrnjaka sejkanoga kamna

rem, ne smejm do lüstva, do vas idti. Če bi še tau nej dojšlo, vse prireditve, delavnice, sestanke, konference so dolastavili, pa rejsan se nika ne dogaja. Meje so se cejlak zaprle proti Slovenije,

ka bi prejk ušo.

Dostakrat mi na pamet pride tau, kak smo radi bili, gda smo v Andovci rampo, stera je na meji bila, stera je nas telko mantrala, s traktorom vō iz zemle poteg-

nili. Depa ranč tak fejest smo se veselili tauma tō, gda smo devetdesetdrügoga leta prvo paut odprli mejo med Andovci pa Būdinci-Dolenci. Od tauga sem v svojem arhivi najšo par črno-bejli kejpov. Recimo kak župan Aleksander Abraham trak rejže, kak gospaud Vili Hribernik blagoslovijo prehod s kugla v ovinki poštuje. Depa tau je tō dola poslikano, kak dolenski pevski zbor nastopa pa kak carinik pa sodak kontrolirata lüstvo na meji. V programi so še nastopale števanovske ljudske pevke, govore, zvün dvej domanji županov, sta še mela Andrej Gerenčer, soboški župan, pa Irena Barber, sekretarka Zveze Slovencev na Madžarskem. Po programi so se nastopajoči pa glavači v Varaš na kosilo pelali, mi prausti lidgé smo pa v Andovci v krčmej dobili golaž. Dobro se spomnim, ka tau je za nas veliko veseldje bilau, nika tašo, ka bi nikdar nej mislili, ka zadobimo, ka prejk meje leko demo. Istina, ka te še samo za en-en den je bila odprejta meja, če je kakšna vekša prireditev bila v Andovci. Zato samo na leto gnauk ali dvakrat, ka nam, Andovčanom kak občini je za tau plačati tr-belo, ranč nej malo. Nikdar ne pozabim, kak smo veseli bili, gda smo se tavō pelali pa kakšni straj smo meli, gda smo šli nazaj. Zato ka te je še fejest fal bila nafta, vsikši, sto je tavō ušo, je nazaj par deset litrov nafte emo, nej samo v partljažniki, liki pod sicom skrito tō. Zazranka, prvin kak bi mejo odprli, je že kolona stala, avto za avtonom, pa nejso samo vaščani prišli, prišli so iz sausedni vesi pa iz Varaša tō. Največ nafte pa kurilnoga olja se je vsigdar te „prejkzošfercalo“ prejk meje, gda sem po letu devetdeset že kak župan obed pripelo za sodake pa za carinike. Zato ka je vsikši vedo, dočas djejo, dočas gvüšno nedo stavlali avtone. Dostakrat smo še poka-raj pa kavo tō dali njim, samo aj kak največ avtonov se leko brez kontrole prejkpela. Tau je tak šlau, vejn deset lejt, zato ka

sledkar na Verici so že odprli mejni prehod, zavolo tauga se je več meja v Andovci nej odpi-

držstvo tak odlaučilo, ka tau nej malo delo nase vzeme. Vō smo zosekali vse dreyvge pa grmauv-

Župnik Vili Hribernik

Tak so Andovčani pa ništrni Būdincani pucali paut, stera je bila vse vküpzraščena

rala. Par lejt potistim, ka smo člani gratali Evropske unije, so se meje tō zbrisale. Zaman so se meje odprle, pri nas v Andovci smo nej meli taše pauti, ka bi se tam z avtonom leko pelo, še

ge, ka je napauti bilau. Istina nej sami, gda smo vcujstanili, za pau vōre je prišlo par Būdincarov nam na pomauč, steri so paulak pri meji doma bili. Sledkar pa še Franc Bedič, steri je domau prišo iz Merike, on je nam finančno pomago, dva tovrnjaka nasejkanoga kamna dau pripelati na poštuje do meje. Žau, med tistimi Būdincari, steri so nam pomagat prišli, dva več ne živeta.

Zdaj nauva, lejpa šurka paut pela ta do meje, tam, gde smo gnauksvejta paut redli. (Dapa po toj pauti se pa skurok niške ne vozi, ker je meja zaprejta.) Tau, kak je te bilau, gda je vse zaraščeno bilau, mo že samo tisti znali, steri smo tam bili, pa tisti, steri zdaj te stare kejppe poglednate.

(Kejp na 1. strani: Etak so sodacke kontrolirali, gda je bila meja za en den odprejta.)

Dobro opravleno delo hvali samega sebe

pejški je človek težko prejk prišo, tak je vse gorzaraslo. Zaman smo čakali pa prosili občino, oni so en stopaj nej naredli, ka bi se paut naredla. Te se je naše

Jezero Hársas – skriti biser na porabskem obrobju

Kot ljubiteljica narave sem predavnimi leti, že kmalu po prihodu v Porabje, začela raziskovati okolico, poleg porabskih tudi zanimivosti bližnjih pokrajin. Ure

obiskovalci jezera.

Jezero Hársas je dokaj »mlado« jezero, saj je nastalo v osemdesetih letih prejšnjega stoletja kot

7 metrov, medtem ko je na južni strani voda globoka največ 2 metra. Jezero je ohranilo prvinskost in izvirno lepoto vse do danes, ko je del Narodnega parka Őrség. Najraje ga imajo ribiči, saj globine skrivajo vsakovrstne ribe, tudi kapitalne primerke, v vodi pa je prav tako veliko sladkovodnih školjk, predvsem tuje-roodne velike jezerske brezzobke.

Ljubiteljem rekreacije in sprehajalcem je namenjena utrjena pot okrog jezera predvsem po gozdu, dolga malo več kot dva kilometra. Ob jezeru so klopi, na katerih lahko posedimo in podaljšamo naš čas bivanja v naravi. Upravitelji so poskrbeli za lične informacijske table o kolesarskih in drugih poteh v bližini, zanimivosti lahko beremo

mrznilo in smo se sprehajali kar po debelem ledu. Na začetku občutki niso bili najboljši, a pozneje

Poleti, ko me zvabijo druga vodovja, je jezero raj za kopalce in druge rekreacije željne obisko-

Jezero jeseni

sprostitve in nabiranja energije najraje preživljam po porabskih gozdovih in skritih dolinah, že kmalu pa je postalo moj kraj odklopa jezero Hársas. (Zakaj poimenovanja ne poslovenim v npr. »Lipovo« jezero, kot to počnejo nekateri pisci? Zato, ker tak izraz med Slovenci nikoli ni bil prisoten, tudi uradno ne obstaja, saj je jezero zunaj slovenskega poselitvenega območja in tudi »premlado«, da bi nosilo slovensko ime.) V mirnem okolju, streljaj od Monoštra, blizu vasi Máriaujfalu se lahko srečamo s svetom miru in tišine, opazuje-

zajezitev potoka, ki izvira v bližnjih števanovskih gozdovih, in je velikokrat povzročal poplave v okoliških vaseh. Načrtovalci

Beli lokvanj

Lupina jezerske školjke

mo igro divjih rac ali labodov na vodni gladini, poslušamo petje ptic v bližnjih gozdovih ali občudujemo potrpežljivost ribičev ob obali, ki ure in ure namakajo v vodi svoje trnke in čakajo na ulov. Tu je vse v harmoniji, rastline, živali in ljudje, stalni

akumulacije so že takrat upoštevali naraven izgled in čim manj grobih posegov v naravo. Zgradili so mogočen jez na severni strani s poglobitvijo, zapornico in odvodnjavanjem, s tem pa rešili probleme poplav. Na severni strani globine dosežejo tudi do

tudi v slovenščini. Ker je južni del jezera plitek, so že pred leti začeli urejati plažo. Zdaj je le-ta dobila tudi ustrezno infrastrukturo. Poleti se kar tre kopanja in sončenja željnih obiskovalcev, jezero postane »domači Balaton«. Ker sem ljubiteljica slanih morskih kopeli, me na tem kopališču ne boste srečali.

Jezero obiskujem skozi vse leto, če je možno, kar nekajkrat na teden. Prehodim pot po gozdu, malo zavijem levo in desno, skoraj nikoli brez fotoaparata. Zanimivo je opazovati jezero in življenje v ter ob njem skozi letne čase. Če začnem z zimo, mi je najbolj ostala v spominu tista iz leta 2017, ko je zapadlo veliko snega, ob dalj časa trajajočih nizkih temperaturah pa je jezero za-

Znanilci pomladi ob jezeru - pasji zob, volčin, grahor in zimzelen

smo uživali. Tudi v pravkar končani zimi je bilo malo zmrzali, a še zdaleč ne take, da bi bilo varno stopiti na led.

Ko jezero obišče pomlad, se življenje začne buditi v jezeru in v bližnjih gozdovih. Nekaj dni traja nenavadna žabja svatba, ko tisoče žab pride k jezeru odlagat jajčeca, da se v vodi razvije

valce. Kar malo gneče se naredi, zato čakam bolj mirno jesen, ki je ob jezeru najlepša. Ko se začnejo barvati bližnji gozdovi, ko ob večerni zarji beležim nadnaravne fotoutrinke, so to neprecenljiva doživetja. Ker je jesen, če je dovolj vlage, tudi čas gobarskih doživetij, nikoli ne grem zdoma brez škornjev in košarice.

Žabja svatba

nov žabji zarod. Po gozdovih še cvetejo redke rožice, med njimi pisani grahorji, a jih je – največ zaradi sušnih pomladi – vsako leto manj. Posebnost jezera pa so čudoviti lokvanji, ki krasijo obrobja vse leto.

Dragi bralci, privoščite si mir in lepoto narave, zavijte na pot ob jezeru, brez e-spremljevalcev, le z odprtimi očmi, ušesi in srci. Čudovito je!
(Slika na 1. strani: Sprehod po jezeru pozimi.)

Valerija Perger

STVAURITI VIŠIŠO KULTURO V MATERNOJ REJČI

Gda je cesar *Jožef II.* nazajvzeu svoja rendelüvanja, je vogrsko Sveto krono z Beča nazaj v Budo poslo. Po njeni pauti so po varašaj svetke držali, v cerkvaj so zvonili, lüstvo se je v madžarske gvante ravnalo. Plesali so vogrske plese, spejvali domanje pesmi, pá je moder-no gratalo madžarski gučati.

leta 1815 na nauvo potegnili grajnec v Evropi. Naraudila se je Sveta aliansa (Szent Szövet-ség) Avstrije, Prusije pa Rusoške, zgodovina pa je donk dale üšla po svojoj pauti. Na Vogrskom so se trüdili, ka bi s pelanjom *Ferenca Kazinczyna* obnavili madžarsko rejč: fundament knjižnoga ge-

nadrukivali: če je bilau na začetki 19. stoletja od 115 vödani knjig samo petdeset v madžarskoj rejči, je v revolucionarnom leti 1848 od osemstau knjig že skoro šeststau vöprišlo v vogrskom geziki. Stvardjali so vsefelé madžarska kulturna društva, klube, kazine, čitalnice, do srejde 19. stoletja je je na Vogrskom bilau že petstau, na Erdeljskom pa stau. Člani so bili zvekšoga nemešnjaki, depa vsikdar več je je bilau s krauga varašancov tö - narajala se je nauva madžarska družba.

Moderne narodne ideje so vsikdar krepše grtüvale med nejmadžarskimi narodami v Vogrskom kralestvi ranč tak. Zvün Hrvatov so indrik nej meli svoje nemešnjake, zatok so bili narodni buditeli zvekšoga škonicke ino dühovniki. Do srejde 19. stoletja so terdjali samo kulturne pravice ino želejli napraviti knjižni gezik pa zgodovinsko identiteto, kisnej pa so že dosta gučali o političnoj avtonomiji ali celau separaciji tö.

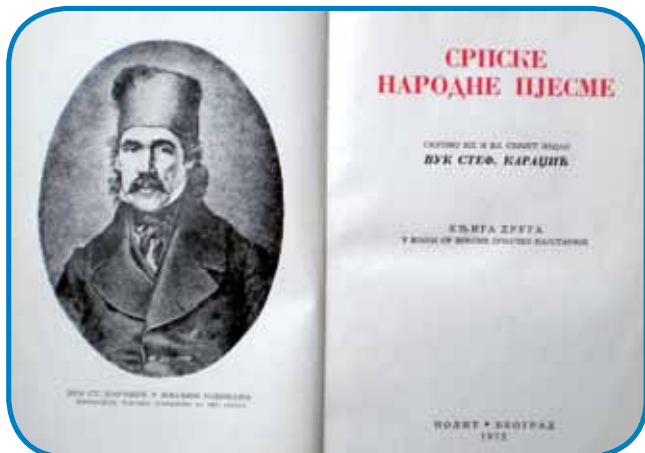
Slovaški literanski dühovniki so želejli prejkvzeti češki gezik ino se združiti s češkimi brati. Večinski katoličanjci pa so se po dugi lejtaj svajüvanja - s pelanjom mladoga škonika *L'udovita Štira* - odlaučili za srejdneslovaški dialekt. V etoj rejči so od leta 1845 vöprihajale njine prve »Narodne novine«, s svoje zgodovine pa so bili najbolje gizdavi na *Svatopluka Velkomoravsko kneževino* (fejedelemség). Pesnik *Ján Kollár* je gučo o »panslavizmi«, ka bi prej mogli stvauriti eden veuki slavski rosag, šteroma bi bila »glava Rusija, prsi Polska, nauka Češka, nauka Srbija«. Romanarge so že na srejdi 18. stoletja steli, ka aj bi je pripoznali za »štrti narod« na Erdeljskom, tistoga ipa so oprvim pisali o rimski (római) korenjaj svojoga lüstva. Trgé dühovniki takzvané »erdeljske šaule« so kisnej obnavili romanarski gezik, ga napunili z latinskimi rečami ino ga začnili pisati z

latinskimi literami. Uni so oprvim dojspisali, ka so antični Daki pravi starci Romanarov, ka prej znamenüje, ka so prva na toj zemlej bili kak Madžari. Do konca 18. stoletja je njina grčkokatoličanjka cerkev dosta šaul oprla, gnake pravice pa so jim Madžari, Sasi pa Sekelji nikdar nej dali.

Zavolo svoji privilegijov so se rovački nemešnjaki dugo nej vtopili v madžarskom narodi. Donk pa so se začnili z rovačkim gezikom eške samo od

Nemci so bili na Vogrskom razdvajeni. Če rejsan so se začnili nemeški varašanci ino raztrauseni švabski pavri padašivati, so se donk vnaugi navčili madžarski ino dali eške svoja imena prejkspisati na vogrska. Sasi na Erdeljskom pa so bili sigurno prauti združiti svoje krajine z Vogrskov, meli so moderne nemeške šaule.

Edno nemeško rejč - »jidiš« - so gučali Židauvge na Vogrskom ranč tak. Oprvim so prihajali s Češke pa Moravske ino so se

Reprint knjig »Srpske narodne pjesme« Vuka Stefanovića Karadžića z leta 1845 (na kejpj čednjak v mlajši lejtaj)

Domanji nemešnjaki so brodili, ka nauvi cesar nazajpostavi avtonomijo Vogrske znautra Monarhije. *Leopold II.* je po dugom cajti vküppauzvo državni djilejš ino dopüsto svoje zakone Vogrski, gde so vöre tö enakopravne gratale. Na univerzi v Pešti so oprli stolicu za madžarski gezik, šteroga so začnili včiti po vsej šaulaj v rosagi.

Mladi cesar *Franc I.* je nazajvpelo absolutizem, pri tom so ma madžarski stanovi (rendek) pomagali, vej so se pa zbojali francuske revolucije ino reform. Frančiškanski barat *Ignác Martinovics* je v etom cajti začno na skrüma organizirati društva s par stau članami, štere je na »zmerne« ino »radikalne« raztalo. Prvi so želejli Vogrsko kralstvo brezi habsburški cesarov, drügi pa celau vözglasitev demokratične republike. »Madžarski jakobinci« so meštrüvali samo dva-tri mesece, te so je najšli; Martinovicsa pa štiri direktore so vmorili, dosta drügi članov pa v vauzo zaprli.

Gda so dojobladali *Napoleona*, so na bečkom kongresi

zika je grato dialekt s krajine Tiszahát (vküper z ništernimi rečami s Prekodonavja), vö so pa ličili višešnje latinske pa nemeške rejči.

Začnilo se je obračanje klasične evropske literature na madžarski gezik, vsikdar več so pisali domanji pisatelji, dramatik pa pesniki *József Katona*, *Ferenc Kölcsey*, *Mihály Vörösmarty*, *József Eötvös*, v bole prausnom štiluši pa eške *Mihály Fazekas*, *Sándor Petöfi* ino *János Arany*. Oprli so Narodno knjižnico pa Narodni muzej, grof *István Széchenyi* je dau svoje ednolejtne peneze za Madžarsko akademijo znanosti. Veuko znamenje so dobila gledališča: prve vogrske skupine so v Pešti pa Kolozsvári stvaurili že na konci 18. stoletja, gledališča s kamenov zidinov pa so začnili opérati tresti lejt kisnej, med njimi Narodno gledališče v Pešti leta 1840. Za kulturo so dosta napravile novine tö: v 1840-i lejtaj je že spoj dosta literarni pa politični revij vöprišlo v madžarskoj rejči, té je napreplačüvalo kauli deset gezero, štelu pa skoro stau gezero lüdi. Vsikdar več vogrski knjig so

Od leta 1840 je gratalo »Peštarsko madžarsko gledališče« - »Narodno gledališče« za cejli rosag

1830-i lejt dale spravlati, gda je *Ljudevit Gaj* mesto »kajkavske« rejči za knjižni gezik odebro »štokavski« dialekt, šteroga so gučali v Dalmaciji pa Hercegovini. Toga so razmili Srbi tö, tak se je naraudila ideja srbsko-rovačkoga vküpnoga gezika ino rosaga.

Srbi so se radi spominali na erične cajte svojoga cara *Dušana Štefana* ino radi gučali, ka če rejsan so djužni Slavi večfele vöre, majo vküpnne korenjé. Čednjak *Vuk Stefanović Karadžić* je na začetki 19. stoletja vödau večino srbski junaški ljudski pesmi, s šterimi je stvauro vküпно narodno identiteto pa moderni srbski gezik. Za toga je un ranč tak eden hercegovski »štokavski« dialekt odebro, tak je od tistoga mau struktura rovačke pa srbske rejči dugo gnaka bila. Prve literarne pa politične novine Srbov so vöprišlo v Pešt-Budi, Srbi v kisnejšoj krajini Vojvodini pa so že terdjali avtonomijo.

brž vklüčili v nemeško varašansko kulturo, operali so nemeške šaule. Po smrti Jožefa II. so minili strategijo ino staupili na paut madžarizacije. Če rejsan je ta skupina za sé terdjala enakopravnost, so se drügi Židauvge z Galicije bole držali svoje tradicije.

Edna od najbolje zaostanjeni narodnosti na Vogrskom so bili Rusini (ali Ruteni), šteri so se nej dosta trüdili v kulturnom pa političnom žitki. Donk pa so znali, ka so nej Rusi pa nej Ukrajinci.

V slejdnji par desetletjaj 18. stoletja ino v prvoj polovici 19. stoletja gučimo o takzvanom »narodnom preporodi« (nemzeti ébredés), gda so se »prebidili« tisti narodi, šteri so v svojom geziki eške nej meli višišo kulturo. Nauve ideje so pripelale do modernoga nacionalizma, šteri je biu - pa je eške gnes - vretina največ konfliktov po svejti.

-dm-

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

**OD 3. APRILA
DO 9. APRILA**

PETEK, 03.04.2020, I. spored TVS

6.25 Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.10 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 10.05 Otroški program: Op! 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Prišla je sreča (II.): Ko smo se vrnili, italijanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Vreme, Šport, 13.45 Divjina v srcu (II.), britanska nadaljevanka, 14.35 TV-izložba, 14.50 Res čuden kamen: Preživetje, britansko-ameriška dokumentarna serija, 15.35 Slovenski vodni krog: Oplotnica, dokumentarna nanizanka, 16.00 Lisa - kraljična za en dan, kratki dokumentarni film, 16.15 Oddaja za otroke in mlade, 16.35 Osvežilna fronta: Fetiši, 17.00 Poročila ob petih, Vreme, 17.30 Študentska delovna brigada, dokumentarni film, 18.00 Oddaja za otroke in mlade, 18.10 Pujsa Pepa: Gusarski otok, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, 20.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 23.05 Kinoteka: Vojakova vrnitev, ameriški film, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.35 Napovedujemo

PETEK, 03.04.2020, II. spored TVS

4.00 Info kana, 6.00 Napovedujemo, 8.00 Otroški program: Op! 9.00 Napovedujemo, 9.35 Videotrak, 10.50 Dobro jutro, Poročila, 12.20 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 13.10 Otroški program: Op! 14.20 O živalih in ljudeh 2019, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.45 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.25 Iz studia 22: Kr'etno, glasbena oddaja, 16.15 Šport, 17.55 Prišla je sreča (II.): Ko smo se vrnili, italijanska nadaljevanka, 19.00 Otroški program: Op! 20.00 Tuja dokumentarna oddaja, 20.50 Megla v avgustu, nemški film, 23.00 Kino Šiška 10, dokumentarni film, 0.15 Videotrak, 0.45 Info kanal

SOBOTA, 04.04.2020, I. spored TVS

6.25 Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.00 Poročila - posebna, 10.10 Varuška nindža: Največja moč, nizozemska nadaljevanka za mlade, 10.40 Niti, dokumentarni film, 11.10 TV-izložba, 11.25 Tednik, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 O živalih in ljudeh 2017, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.55 TV-izložba, 14.10 Zadnja beseda! - izbor, 15.05 Sveti prostori: Mošeje - umetnost in prostor, francoska dokumentarna serija, 16.05 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 16.35 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, 17.20 Duhovni utrip: Sebičnost, Vreme, 17.50 Slovenski magazin, 18.15 Ozare, 18.20 Ambienti, 18.40 Hej, hej, Šapice!: Gitičina zgodnja kopel, risanka, 18.55 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz, 20.55 Kaj dogaja? Z Jonasom, 21.20 Prevara (V.), ameriška nadaljevanka, 22.20 Poročila, Šport, Vreme, 22.50 Sedmi pečat: V senci drevesa, koprodukcijski film, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 1.45 Napovedujemo

SOBOTA, 04.04.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 5.55 Videotrak, 7.00 Najboljše jutro, 9.00 Pričevalci: Gašper Rudolf, 11.10 Dokumentarna oddaja, 12.20 Glasbena oddaja, 13.45 Film (OMP), 15.50 Avtomobilnost, 16.25 Doberdob - roman upornika, dokumentarni film, 16.30 Šport, 18.55 Športno plezanje - svetovni pokal, balvansko plezanje, 22.05 Zvezdana, 22.55 Koncert ob svetovnem dnevu Romov: Imer Traja Brizani & Amala z gosti, 0.40 Videotrak, 1.40 Šport, 3.15 Info kanal

NEDELJA, 05.04.2020, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.00 Poročila - posebna, 10.10 Govoreči Tom in prijatelji: Pozabljeni poljub, risanka, 10.20 Kozmo (III.): Brezskrbne počitnice, belgijska otroška nanizanka, 10.45 J. S. Bach: Suita št. 2 v h-molu (Komorni ansambel Slovenicum in Uroš Lajovic), 11.15 Ozare, 11.20 Obzorja duha: Darovi ženske, 11.55 Ljudje in zemlja 2018, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 14.50 Na lepše, 15.15 TV-izložba, 15.30 Ljubezen in prijateljstvo, koprodukcijski film, 17.00 Poročila ob petih, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Muk: Bambusov nasad, risanka, 18.55 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Genialna prijateljica (I.): Denar, italijanska nadaljevanka, 21.10 Intervju: Mary Wilson, 22.00 Poročila, Šport, Vreme, 22.30 Nisem vaš zamorec, koprodukcijski dokumentarni film, 0.10 Operne arije: Baritonist Slavko Savinšek (P. I. Čajkovski: Jolanta), 0.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.40 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.35 Napovedujemo

NEDELJA, 05.04.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 7.30 Videotrak, 8.15 Duhovni utrip: Sebičnost, 8.30 Glasbena matineja, 10.00 Sveta maša iz mariborske stonice, 10.45 Glasbena oddaja, 10.55 Vzemi me v roke, TV-priredba predstave Slovenskega komornega gledališča, 12.30 Človek, kam greš?, dokumentarni feljton, 12.55 Rdeča raketa, mladinski film, 14.25 Od Eldorada do pekla, potopis, 15.15 Ambienti, 15.55 Circom Regional: Izguba ne plača računov, koprodukcijska magazinska oddaja, 17.15 Film, 18.50 Videotrak, 19.40 Žrebanje Lota, 20.00 Nadnarava: Gradnja, francoska dokumentarna serija, 20.55 Vivienne Westwood - pankovska aktivistka, britanski dokumentarni film, 22.20 Atlas, 0.00 Vikend paket, 1.20 Kaj dogaja? Z Jonasom, 1.50 Videotrak, 2.35 Šport, 3.55 Info kanal

PONEDELJEK, 06.04.2020, I. spored TVS

6.20 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.10 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 10.00 Poročila Dobro jutro, 10.10 Otroški program: Op! 11.20 Vem!, kviz, 11.50 Prišla je sreča (II.): Ko si mislil, da imam ljubimca, italijanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Vreme, Šport, 13.40 TV-izložba, 13.55 Divjina v srcu (II.), britanska nadaljevanka, 14.40 Res čuden kamen: Pobeg, britansko-ameriška dokumentarna serija, 15.30 Slovenski vodni krog: Bistrica, dokumentarna nanizanka, 15.55 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Vreme, 17.45 Biotopi: Življenje na travniku, dokumentarna oddaja, 18.10 Malčki: Sneg, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 19.50 Dekameron: O pastirju, ki je volk postal, nanizanka, 20.30 Tednik, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Pisave: Drago Jančar: In ljubezen tudi, 23.25 Glasbeni večer, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.30 Napovedujemo

PONEDELJEK, 06.04.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 8.00 Otroški program: Op! 8.55 Napovedujemo, 9.35 Videotrak, 10.35 Dobro jutro, 12.10 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 13.00 Otroški program: Op! 14.10 Obzorja duha: Slomškove sestre, 14.40 Oddajniki in (dobre) zveze, dokumentarni feljton, 15.20 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.05 Šport, 18.00 Prišla je sreča (II.): Ko si mislil, da imam ljubimca, italijanska nadaljevanka, 19.00 Nogomet, magazin, 19.05 50 knjig, ki so nas napisale: Fran Milčinski: Butalci, 19.25 Zgodbe iz školjke: Bisergora: Uspavanko pojemo tiho, 19.40 Aktivatorji: Nagradni kviz, izobraževalna serija za otroke in mlade, 20.00 Z Levisonom Woodom po Arabiji: Bojišča, 20.55 Ločitve (I.), britanska nadaljevanka, 21.55 Resnični Jezus iz Nazareta: Od Galileje do Jeruzalema, britansko-ameriška dokumentarna serija, 22.45 Prvih trinajst, kratki igrani film, 23.00 Sedmina, kratka TV-igra AGRFT, 23.25 Videotrak, 0.00 Info kanal

TOREK, 07.04.2020, I. spored TVS

6.20 Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.10 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 10.10 Otroški program: Op! 11.20 Vem!, kviz, 11.50 Prišla je sreča (II.): Ko sva vedela (skoraj) samo midva, italijanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Vreme, Šport, 13.40 TV-izložba, 13.55 Divjina v srcu (III.), britanska nadaljevanka, 14.40 Res čuden kamen: Oblikovanje Zemlje, britansko-ameriška dokumentarna serija, 15.30 Oddaja za otroke in mlade, 15.45 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Vreme, 17.45 Biotopi: Tujerodne vrste v gozdovih, dokumentarna oddaja, 18.10 A veš, koliko te imam rad: Cvetovi, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 19.55 Dekameron: O vrvcu in ljubosumnem možu, nanizanka, 20.25 Dekameron: O peresu angela Gabrijela, nanizanka, 21.00 Radio Ga Ga, dokumentarni film, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Spomini: Majda Emeršič, 1. del, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.05 Napovedujemo,

TOREK, 07.04.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 8.00 Otroški program: Op! 9.00 Napovedujemo, 9.35 Videotrak, 10.35 Dobro jutro, Poročila, 12.10 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 13.00 Otroški program: Op! 14.10 Pisave: Drago Jančar: In ljubezen tudi, 14.45 Slovenski magazin, 15.10 Avtomobilnost, izbor, 15.40 Mira Marko, dokumentarni portret, 16.30 Joker, kviz, 17.35 Šport, 19.15 Prišla je sreča (II.): Ko sva vedela (skoraj) samo midva, italijanska nadaljevanka, 20.00 Drugačen ženski svet: Izrael, britanska dokumentarna serija, 20.20 50 knjig, ki so nas

napisale: Tomaž Šalamun: Poker, 20.30 V svojem ritmu: Pop, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 20.55 Otroški program: Op! 20.55 Ločitve (I.), britanska nadaljevanka, 21.50 Ženska v izloži, ameriški film, 23.25 Kaj govoriš? = So vakeres?, 23.45 Videotrak, 0.15 Info kanal

SREDA, 08.04.2020, I. spored TVS

6.20 Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.05 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 10.00 Poročila Dobro jutro ob 10:00, 10.10 Otroški program: Op! 11.50 Prišla je sreča (II.): Ko se nama je utrgalo, italijanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Vreme, Šport, 13.45 TV-izložba, 14.00 Divjina v srcu (III.), britanska nadaljevanka, 14.45 Res čuden kamen: Tujek, britansko-ameriška dokumentarna serija, 15.30 Slovenski vodni krog: Tolminka, dokumentarna nanizanka, 15.55 Male sive celice: OŠ Maksa Durjave Maribor in OŠ Šenčur, 17.00 Poročila ob petih, Vreme, 17.50 Biotopi: Glive, dokumentarna oddaja, 18.15 Zmledi gre v Zakajzato: Na ledu, risanka, 18.20 Razvedrilno izobraževalna oddaja, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Carmen in Lola, španski celovečerni film, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.50 Sveto in svet: Kako se rešiti iz pasti spletne pornografije, 23.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.10 Napovedujemo

SREDA, 08.04.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 8.00 Otroški program: Op! 9.00 Napovedujemo, 9.35 Videotrak, 10.30 Sveta maša iz mariborske stolnice, 10.30 Glasbena oddaja, 11.20 Dobro jutro, 12.55 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 13.45 Otroški program: Op! 14.50 Marinko in Lupetto, dokumentarni feljton, 15.20 Ambienti, 15.50 Vikend paket, 17.05 Šport, 18.45 Prišla je sreča (II.): Ko se nama je utrgalo, italijanska nadaljevanka, 19.50 Ribič Pepe: O jockiah, mozaična oddaja za otroke, 20.00 Čarobni trenutki glasbe - Anne-Sophie Mutter in Herbert von Karajan, nemška glasbena dokumentarna oddaja, 20.15 Zgodbe iz školjke: Bisergora: Jaz sem jaz in ti si ti, 20.30 Aktivatorji: Park za skeitjanje, izobraževalna serija za otroke in mlade, 20.40 Žrebanje Lota, 21.00 Ne grem na koleno, dokumentarni film, 22.00 Deklina zgodba (II.), ameriška nadaljevanka, 23.00 Circom Regional: Zadnje upanje Vere Bile, koprodukcijska magazinska oddaja, 23.55 Videotrak, 0.30 Info kanal

ČETRTEK, 09.04.2020, I. spored TVS

6.20 Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.10 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 10.10 Otroški program: Op! 11.20 Razvedrilno izobraževalna oddaja, 11.50 Prišla je sreča (II.): Ko hočeš normalno živeti, italijanska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Vreme, Šport, 13.40 TV-izložba, 13.55 Divjina v srcu (III.), britanska nadaljevanka, 14.40 Res čuden kamen: Prebujenje, britansko-ameriška dokumentarna serija, 15.30 Oddaja za otroke in mlade, 16.00 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Vreme, 17.45 Kulturni vrhovi: Vesela in žalostna gora v Mirnski dolini, dokumentarna oddaja, 18.15 Dinotačke: Česar še nismo videli, risanka, 18.30 Razvedrilno izobraževalna oddaja, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Dvojček: Tretji dan, norveška nadaljevanka, 20.40 Nenavadni obredi: Moč narave, britanska dokumentarna serija, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Osmi dan, 23.25 Rafael, princ slikarjev, italijanski dokumentarni film, 1.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.30 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Napovedujemo

ČETRTEK, 09.04.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 8.00 Otroški program: Op! 8.50 Napovedujemo, 9.35 Videotrak, 10.30 Dobro jutro, Poročila, 12.05 Izodrom, posebna oddaja za otroke, 12.55 Otroški program: Op! 14.05 Slike in podoba Ludvika Vrečiča, dokumentarni portret, 14.55 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 16.15 Šport, 17.55 Prišla je sreča (II.): Ko hočeš normalno živeti, italijanska nadaljevanka, 19.00 Fircologi: O moči noči, zvokih v gozdu in pokvarjenem avtomobilu, mozaična oddaja za otroke, 19.20 Zgodbe iz školjke: Bisergora: Raziskovalci so med nami, 19.40 Aktivatorji: Naj te ne bo sram, izobraževalna serija za otroke in mlade, 19.50 Megabiti energije: Vonj gozda, šum voda, dokumentarna oddaja, 20.00 Prvinska preizkušnja (II.): Japonska - skupina Kodo, britanska dokumentarna serija, 20.45 Avtomobilnost, izbor, 21.20 Ambienti, 21.50 Slovenska jazz scena Imer Traja Brizani in Amala v SNG Drama v Ljubljani, 22.50 Videotrak, 23.20 Šport, 0.50 Info kanal

OBVESTILO

za Drúštvo porabski slovenski penzionistov

Na znanje želim dati penzionistom Drúštva porabski slovenski penzionistov, posaba tistim, steri so se glasili na izlet v Veszprém, 2. juníuša 2020, ka zavolo epidemije koronavirusa smo tau paut prejk djáli na djésen, konkretno na torek, 29. septembra 2020. Taši datum sem odebrala, aj ne spadne nota v tisti čas, gda planirajo evharistični kongres v Budimpešti. Z enim lepau prosim vsej 48 zglašeni penzionistov, aj si stari datum prejk spišejo na nauvi datum, aj si v kalendar tú nota zamerkaajo. Velko vüjpanje mam, ka ta nam Baug pa Blajžena Devica Marija pomagala tau nevolu skaus sprajti pa leko srečno vöspelamo tau paut, kak go mamó planirano. Program podraubnoma, steroga je vse 48 lidi dobéjlo v rokau, de ranč tak valani s tejm, ka zdaj spravlam šift, s sterim bi se eno vöro leko vozili po Blatnom jezeri. Té program je zatok béjo pijtanje, ka smo nej vedli, kakšno pomauč dobéjmo z natečajom (pályázattal) od Fundacije Bethlen Gábor. Hvala baugi, te keden smo dobili pismo od državnoa sekretara pri Uradi predsednika Vlade, sto se briga za cerkveno pa narodnostno življenje, Miklósa Soltésza, v sterom je na črno-bejlo dola spisano za steri projekt kelko pejnaz dobi drúštvo. Že ob toj priliki se trno lepau zavalimo za tau lejpo pomauč. Boga pa prosimo, aj nas obrani, aj zdravo leko preživemo tau epidemijo, vej so pa ranč naše generacije v najvejšoj nevarnosti. Zatau fejs baugajmo, ka nas rosag prosi, držimo se k rendelüvanji. OSTANIMO DOMA!

Gda de življenja normalno leko tadale šlau v rosagi, té do najprvim znauvič vöopitani, steri so se zglašili na tau paut, ka če si stoj premisli pa dola povej, té de se eške drügi leko glaso. Avtobus mamó zapovedanoga za 50 lidi pri prometnom d.o.o.-ji Gratis v Zalaegerszegi. Ne pozabimo: Ostanimo doma!

Klara Fodor, predsednica

Pomoč Porabcev Slovincem v Sloveniji

V teh težkih časih se je s prošnjo na predsednika DSS Karčija Holca obrnilo podjetje MEMAJA iz Radelj ob Dravi. Potrebovali so pomoč pri transportu blaga za zaščitne maske, ki so ga naročili v Budimpešti. Kot smo izvedeli od predsednika Državne slovenske samouprave, so imeli možnost in so z veseljem prisko-

lós odpeljali v Slovenijo in ga tam predali predstavnici podjetja MEMAJA. Iz tega blaga se bo v Sloveniji zašilo 25.000 zaščitnih mask.

Zelo jih veseli, da so lahko pomagali slovenskemu podjetju in s tem tudi slovenskim ljudem, je povedal predsednik Holec.

Na slikah: Role prenaša v drugi avto Norbert Gyeček, ob njem

čili na pomoč. S službenim avtomobilom DSS so iz Budimpešte pripeljali sedem rol blaga, ga preko mejnega prehoda Pince-Tornyiszentmik-

predsednik K. Holec in predstavnica slovenskega podjetja; Role blaga še v službenem avtu DSS.

MS

TUDI NOGOMETNO PRVENSTVO ODLOŽENO

Madžarska nogometna zveza je zaradi epidemije koronavirusa s 16. marcem prepovedala vse tekme v madžarskem nogometnem prvenstvu. Prekinjeno je tekmovanje tudi v županijski drugi in tretji ligi, v kateri igrata dve porabski ekipi (Slovenska ves in Sakalovci).

Oba predsednika – Gábor Bartakovič, NK Slovenska ves, in Zsolt Németh, NK Sakalovci – sta izjavila, da pri ekipah ni skupinskih treningov v tem času.

Martin Štajer, nogometaš sakalovske ekipe, meni, da ne bi bilo posrečeno, če bi se po takem »polovičnem« prvenstvu na podlagi sedanjih rezultatov razglasil končni izid prvenstva. »Zelo pogrešam nedeljske tekme, upam, da bo država hitro prebrodila epidemijo in se bo prvenstvo nadaljevalo.«

Martin Lovenjak, član mladinske ekipe v Slovenski vesi, je mnenja, da je mladinska ekipa imela v spomladanskem prvenstvu dobre rezultate, tako bi lahko končala na visokem mestu. »Toda zdaj je najbolj pomembno, da ostanemo zdravi, torej ostanimo rajši doma,« je povedal mladi nogometaš, ki trenira doma, da bi lahko kadarkoli nadaljeval s prvenstvom.

Naš posnetek je bil posnet 1. marca na tekmi Sakalovci-Pankasz (2:1)

LRH

www.radiomonoster.hu

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD. Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000. SWIFT koda: OTPVHUHB